بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2022/HC-A/87
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** މާލެ ހައި ރައިޒިންގ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
- **އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވި ފަރާތް:** އަހްމަދު އަހްސަން މޫސާ ރ.ރަސްގެތީމު، މައިޒާންދޫރުގެ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ވަޒީފާއާބެހޭ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްޒީނާ
ފަނޑިޔާރު ދީބާނާޖް ފަހުމީ
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޖަމީލް މޫސާ

ނިމުނު ތާރީޚް: 09 ރަމަޟާން 1447 / 26 ފެބުރުވަރީ 2026

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 06 ޝަޢުބާން 1443 / 09 މާރިޗު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 107/VTR/2021
- **ނިންމި ފަރާތް:** ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލް
- **ބާވަތް:** ވަޒީފާއާބެހޭ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 25 އޭޕްރީލް 2021
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 02 ފެބުރުއަރީ 2022

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/87 ޤަޟިއްޔާ

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

މާލެ ހައި ރައިޒިންގ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް

ޤާނޫނީ ވަކީލު: ޢ.ޖ.އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު

ވިސްމާ، ޗާރިދު އެންޑް ކޯ އެލް.އެލް.ޕީ

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް

އަޙްމަދު އަރްސަލާން މޫސާ

ޤާނޫނީ ވަކީލު: އ.ޖ.ޢަބްދުﷲ ރަޝީދު

ކްރިސްޓަލް ޗޭމްބަރސް އެލް.އެލް.ޕީ

މަޢުނަ- ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން- ނޯޓިސް ނުދީ ވަކިކުރުން- ޢުޒުރުވެރިކުރުން- ބަދަލު ނަގައިދިނުން

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ފަތްޙިޔާގެ ރައުޔު:

ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 107/VTR/2021 މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކޮށް މާލޭ ހައި ރައިޒިންގ ކޮންސްޓްރަކްޝަންސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[1] (މިހެން ފަހުން **"މާލޭ ހައި"** ކަމަށް **"އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް"**) އިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުމުން ބައްލަވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

2. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތަކީ އަޙްމަދު އަޙްސަން މޫސާ[2] މައިޒާންދޫރުގެ، ރ.ރަސްގެތީމު (މިހެން ފަހުން **"އަޙްމަދު އަޙްސަން"** ކަމަށް **"އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް"**) އެވެ.

ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ މަރުޙަލާ

3. އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 107/VTR/2021 މައްސަލައަކީ 28 ފެބްރުއަރީ 2021 ވަނަ ދުވަހު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ އަޙްމަދު އަޙްސަންގެ ފަރާތުން މާލޭ ހައި އަށް ރައްދުވާ ގޮތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

4. އަޙްމަދު އަޙްސަންގެ ފަރާތުން ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައިގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ދަޢުވާކޮށްފައިވަނީ، މާލޭ ހައި ގެ ސައިޓް ސުޕަވައިޒަރުގެ މަޤާމުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރަމުންދަނިކޮށް، 28 ފެބްރުއަރީ 2021 ވަނަ ދުވަހު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިއިރު، ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމެއް އަދި ވަޒީފާގެ ބަޔާނެއްވެސް ދީފައިނުވާކަމަށާއި، އިތުރު ގަޑީގެ ފައިސާ ދިނުމެއް ނެތި އިތުރު ގަޑީގައި މަސައްކަތްކުރުވާފައިވާކަމަށާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަމަށް ދީފައިވާ ނޯޓިހަކީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތަށް ދީފައިވާ ނޯޓިހެއް ނޫންކަމަށެވެ.

---

[1] C-305/2005

[2] A241974

5. އަޙްމަދު އަޙްސަން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ގުޅުން މާލާ ހައި ގެ ފަރާތުން ފޮނުވި ނޯޓިސްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> *"ވަޒީފާގައި މިވީ މުއްދަތުގައި މަސައްކަތަށް ފަރުވާކުޑަކުރުމާއި، ވަޒީފާގެ ވަގުތު ހުރަސްކޮށް ނުކުމެ ހިނގާދިއުމާއި، ވަޒީފާގެ ވަގުތުގައި ސައިޓު ގައި ނުހުރުމުގެ ސަބަބުން ކުންފުނިން ގެއްލުން ވަމުންދާތީ، ގުޅިގެން ދިޔަ ދުވަސްވަރުގައި ވެސް އަނގަބަހުންނާއި ލިޔުމުން އެކިފަހަރުގެ މަތިން ނަސޭހަތްދެވިފައިވާތީ. ނަމަވެސް އަޙްސަން މީ ގެ މަސައްކަތުގެ އަޚްލާޤަށް ބަދަލެއް އައިސްފައި ނުވާކަމުން ކުންފުނީގެ ގަވާއިދާއި ހިލާފަށް ވާތީ ވަކިކުރެވިފައެވެ.*
>
> *ކުންފުނީގެ މަސައްކަތްތަކާއި މިވަގުތު ހުރިގޮތުން އިޤްތިޞާދީ ދަތިތަކުން މިހާރު ސިޔާސަތުތަކުގެ ކުންފުނިން މަސައްކަތްކުރާ އުސޫލު ވަކިކުރުމުގެ ބަދަލުތަކާއި ކުންފުނީގެ ސިޔާސަތުތަކުގެ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ނިންމާފައިވާތީ 28 ފެބްރުއަރީ 2021 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ސިޔާސަތު އަޙްމަދު އަޙްސަން މީހާ މި ކުންފުނީގެ ސިޔާސަތުތަކާގެ މަސައްކަތުން ވަކިކުރަން ނިންމާފައިވާ ފާހަގަ ކުރަންނަމެވެ."*

6. އަޙްމަދު އަޙްސަނުގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައިގައި އުޒުރުވެރިވަނީ، އަސްލުގައި ޖަސްޓިފައިއެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމުގައި، ވަޒީފާ ދޫކޮށްލާނަމަ މުސާރައާއި އިނާޔަތް ލިބިދިނުމަށާއި، ވަޒީފާގެ އުސޫލުތަކާއި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު ސަރުކާރު އުސޫލުތަކާ ހިލާފު އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި، މަޢުލޫމާތު އަދި އިޖްރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމު ކުރުމަކާ ނުލައި ކަމުގައިވާތީ، ވަޒީފާ އަނބުރާ ރުޖޫޢުކުރުވުމަށާއި، އެގްރީމަންޓް ލިބެންޖެހޭ އުޖޫރަ މުސާރައާއި އިނާޔަތް ލިބިދިނުމަށާއި، އެދިލަމަ ވަކި ކޮންޓްރެކްޓްގައި "ނޯޓިސް ދިނުމުގެ ކަމަށާއި" ކަމަށްވާ އެކަމުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލާއި، އިތުރު ގެ ގެއްލުމާއި ހޯދަން ލިބުނު ގެއްލުމަށް ޝަރީޢަތުގެ ބޮޑުމަކުން ފަހަރު، އެގްރީމަންޓް ހިތުގެ ގެއްލުމާއި ހޯދަން ލިބުނު، ހޯދަން އެއް އެއްބަސްވުމެއް ދަރަވަރުން މާލާ ހައި ނަން އަމުރުކޮށްދިނުމެވެ.[3]

---

[3] އަޙްމަދު އަޙްސަނުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި "މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފޯމު" ގެ ނަންބަރު 9- އުޒުރުތައް

7. މިމައްސަލައިގެ ޖަވާބުގައި މާލޭ ހައި ގެ ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ވަޒީފާއާބެހޭ އެއްބަސްވުން އަހްމަދު އަރްސަން އާ ހަވާލުކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އަދި އެއްބަސްވުމުގެ 8 ވަނަ ސަފްޙާގައި ވަޒީފާގެ ބަޔާން އޮންނާނެކަމަށާއި، ވަޒީފާއަށް ނުކުތުމުގެ ކުރިން އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އިތުރުގަޑީގައި މަސައްކަތްކުރާނަމަ، ދެވޭނެ އުޖޫރަ އެއްބަސްވުމުގައި އޮންނާނެކަމަށާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާ ހަމައަށް މަސައްކަތްކޮށްދިނި އިތުރު ވަގުތުތަކުގައިވެސް އަދި މަސައްކަތްކޮށްދިނި ރަސްމީ ވަގުތުތަކުގައިވެސް ލިބެންޖެހޭ މުސާރައެއް ނުވަތަ އިނާޔަތެއް ނުލިބިގެން ކުންފުނިން މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށާއި، އަހްމަދު އަރްސަން ވަގުތަށް މަސައްކަތްކުރަން ބާރުއަޅުއްވާ، މަސައްކަތްކުރަން ފުރުޞަތުދެވުނުކަމާއި، މަސައްކަތްކުރުމުގެ އަޚްލާޤު ދަށްވެގެން އަހްމަދު އަރްސަން އަށް އަނގަބަހުން އެތައް ފަހަރަކު ނަސޭހަތް ދީފައިވާކަމަށާއި، އެފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވަނީ، ކުންފުނިން ލިޔުމުން ދީފައިވާ އިންޒާރުތަކާ ދޭތެރެ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[4]ގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން (ށ) އަދި (ރ) ގެ 1 އަދި 2 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ބާވަތް އޮވެ، މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ ވޯނިން ރިޢާޔަތްކޮށް، ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ މަތިންކަމުގައެވެ.[5]

8. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 107/VTR/2021 މައްސަލައިގެ ނިންމުމުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ކަންތައްތަކެވެ.

(1) އަހްމަދު އަރްސަން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ސަބަބުތަކުން އެފަރާތުން ދިން ލިޔުމުން އެނގެން އޮތީ "ރިޒަންސް" ކަން ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/HC-A/280 ޤަޟިއްޔާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން އެނގެން އޮންނަކަން؛

(2) އަހްމަދު އަރްސަން އަކީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ކުރުމުގައި މަސްއޫލީ އަދުލުވެރިކަމާއި އިޖުރާއީ އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމު ކުރެވިފައިނުވާކަމަށް ބެލެވޭކަމާއި މިއީ އަންފެއަރ ޑިސްމިސަލްއެއް (unfair Dismissal) ކަމަށް؛

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[5] މާލޭ ހައި ގެ ފަރާތުން ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅާ ޖަވާބު ފޯމުގެ "މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ ކުރު ޚުލާސާ"

(3) ޤަރުވާއުގެ ގޮތުގައި ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރުވުމަށާއި، އަލުން ވަޒީފާގެ ކަންކަން ހަމަޖެހޭ ތާރީޚާ ހަމައަށް ލިބެންޖެހޭ މުސާރަ އަދި އިނާޔަތް، އަޙްމަދު އަޙްސަންއަށް ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅާ؛ މިއެވެ.

9. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ މިނިންމުން ބާޠިލްކޮށްފައިވާ އަސާސްކަމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(1) އަޙްމަދު އަޙްސަން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ސަބަބުކަމަށް އެފަރާތުން ދިން ލިޔުމުން އެނގެން އޮތީ "ރިޑަންޑެންސީ" ކަން ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/HC-A/280 ޤަޟިއްޔާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން އެނގެން އޮންނަނީ، އެފަދަ ޙާލަތެއް ބަޔާންވުމުގައި މުވައްޒަފުންގެ ސާބިތުވާ ވަރަށް ހުރި ހަރަކާތަކަށް ނުވާތީ މަޢުޤޫލު އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުނުވާގޮތަކަށް، އިޤްތިޞާދީ ފުރިހަމަކޮށްފައިނުވާތީ، އިޤްތިޞާދީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުނުވާގޮތަކަށް؛[6]

(2) އެހެންކަމުން، އެންމެ އަދުލުވެރި ގޮތަކީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[7]ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ވަޒީފާ ރުޖޫޢަކޮށްދިނުން ކަމަށާއި، ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށް އެދުން ނަގަވާފައި އެކަން ސާބިތުކޮށްކަން ނުދެވޭ، ވަޒީފާ ރުޖޫޢަ ކުރުމާ ހަމައަށް މުސާރައާއި އިނާޔަތް ނަގައިދިނުން އެއީ އަދުލު މިންވަރު ކަމުގައި ދެކޭކަމަށް؛ މިއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާއި ދެފަރާތުގެ ވާހަކަ:

10. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 107/VTR/2021 މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، މާލެ ހައި ގ ފަރާތުން އެމައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި

---

[6] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ރިޕޯޓުގެ ޕެރެގްރާފް 10.5 އަދި 12.4

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ފާހަގަކޮށް އެނުކުތާތަކާމެދު ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅި؛

(1) **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ؛** ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތިކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[8]ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެކަށީގެންވާ ބަދަލެއް ހޯދައިދިނުމުގެ ގޮތުން އަމުރެއް ކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/14 ޤަޟިއްޔާއާއި، 2018/SC-A/49 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލުތަކަށް ރިޢާޔަތްނުކުރައްވައި އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުވާ ފަރާތް ކުރިން އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢުކުރުމަށް ނިންމައިފައިވުން ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10.1.1 މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި މާލޭ ހައި ގ ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢުކުރުމަށް ނިންމާ ހާލަތްތަކުގައި ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢުކުރުމަށް ބަދަލުގާ ކަނޑަވާއި ރުޖޫޢުކުރުމަށް ހުރަސްއަޅާ ކަންކަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި އަބްސަން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވާ އެފަރާތުގެ މަސައްކަތުގެ އަޚްލާޤާއި ގުޅުންހުރި ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭނެކަން އަދި ތިރީގައިވާ ނަޞީޙަތްއިން އެނގޭ ޚިޔާރު، މިކަމުން ދެ ފަރާތާ ދެމެދުގައި ވަޒީފާ އަނބުރާ ރުޖޫޢަ ކުރުމާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ވަޒީފާ އަނބުރާ ދެމެހި ގުޅުމުގައި އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާ މިންވަރަށް ކަންކަން ހިނގާފައި ވާކަން އެނގޭކަމަށްވާތީ. އަދި މިކަންކަމަކީ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅިފައި ހުރި ޤަރީނާއިން އެނގެން އޮތްކަންކަން ނަމަވެސް އެކަމަށް ޓްރައިބިއުނަލުން ރިޢާޔަތްނުކުރައްވާކަމަށެވެ.

(2) **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ؛** މަދަނީ މުޢާމަލާތްތަކުގައި ދަޢުވާ ޘާބިތު ކުރުމުގެ ބާރު އުފުލުމާއި ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/36

---

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

ޤަޟިއްޔާއާއި ނަންބަރު 2018/SC-A/49 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލަށް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކި ކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން އަނބުރާ ވަޒީފާ ދިނުމާއި ހަމައަށް މުސާރައާއި އިނާޔަތް ދޭންޖެހޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވުން ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10·2·1· މިންކުރުމުގެ ތަފްސީލުގައި މާލާ ހައި ގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ވަޒީފާ އަނބުރާ ޙުކުމްކުރާ ދުވަހާއި ދެމެދު ހިނގާ މުއްދަތަށް ބަދަލު ދިނުމަކީ ކޮންޓްރެކްޓު ވާޖިބު ކަމުގެ ނުކުތާ ކަމަށާއި، ވީމާ ގެއްލުން ކުޑަ ކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފުވި ފަރާތް ނޫން އަނެއް ފަރާތުގެ މައްޗަށް ވެސް އޮތް މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށާއި، ވަޒީފާ އަނބުރާ ދިނުމާއި ދެމެދު ހިނގާފައިވާ މުއްދަތުގެ މުސާރައާއި، އިނާޔަތް ދިނުމަށް އަމުރު ކުރުމުގައި، އެ މުވައްޒަފަށް ބޭއިންސާފު މުއްސަނދިކަމެއް ލިބޭ ގޮތަށް އަމުރު ކުރުމަކީ އިންސާފުވެރި ގޮތެއް ނޫން ކަމަށާއި، ޚާއްސަކޮށް އެ މުވައްޒަފު އެހެން ވަޒީފާއެއް އަދާ ކޮށް ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކުން އާމްދަނީއެއް ހޯދާފައި ވާނަމަ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމުގައި އެކަންކަމަށް ރިޢާޔަތް ކުރަން ވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީއެވެ. އަދި ނަގައިދޭ މިންވަރު ކަނޑައަޅައި ދިނުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެހެން ވަޒީފާއެއް ހޯދުމަށް ހޭދަވާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ މުއްދަތަކަށްވުރެ ރިޢާޔަތް ކުރަން ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާއިރުގައި، މިހެން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ބޭއިންސާފުން ރިޢާޔަތް ކުރައްވާފައި ނުވާކަމަށެވެ. އަދި މި ކަންކަމަށް ފަރާތަކަށް ބޭއިންސާފުން ބަލާ ކުރުމަށް އެ ކަމާއި ގެއްލިގެން ހަލި ހުރަހަކަށް ފުރުސަތު ލިބިފައި ނުވާކަމަށާއި، މިކަން ފާހަގަކުރާ ސަބަބަކީ ވެސް މިކަން މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުން އެ ފަރާތުން އެދި ގޮސް ބަލަހައްޓައިދެއްވުމުގައި އެ ކަމާއި ގެއްލިގެން މަސައްކަތުގައި އެއްވެސް

މިންވަރަކަށް ވާހަކަ ދެކެވިފައިނުވާތީ ކަމަށެވެ. އަދި ފަހުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކުގައި ބަދަލުގެ މިންވަރު 6 މަސްދުވަހަށް ކުޑަކުރައްވާފައިވާކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ވާހަކަ:

11. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ ދައުވާގެ ޖަވާބުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އަޙްމަދު އަބްސަން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، ރިޑަންޑެންސީ ހާލަތުގައި ކަން ނޯޓިސް އަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމަށާއި، ދާދާ ހައި ގެ އިސްތިއުނާފު ބިނާކުރައްވައިފައިވަނީ، އަޙްމަދު އަބްސަން ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢުކުރުމާ ގުޅިގެންކަމަށްވުމުން، ނޯޓިސްގެ ބަދަލުން އިތުރުކަމުގެ ތަފާތަކު ނުކުތާތަކަކަމަށާއި، އިސްތިހާރީ ފުރުޞަތު އަޅާފައިވާކަމަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާއިރު، ލިޔުމުން ނުވަތަ އަނގަބަހުން އެއްވެސް ނަސޭހަތެއް އަޙްމަދު އަބްސަން އަށް ދީފައި ނުވާކަމަށާއި، ދާދާ ހައި ގެ ފަރާތުން ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅި 3 ސިޓީގެ ތެރެއިން އެއް ސިޓީއަކީ، ލިބިފައިވާ ސިޓީއެއް ނޫންކަމަށާއި، އަޙްމަދު އަބްސަން ސަސްޕެންޑް ކުރުމަށްފަހު ޖެހިގެން އަދި ދުވަހު ވަޒީފާއަށް ނުކުތުމަށާއި، ސަސްޕެންޝަނާއި ގުޅިގެން އަޙްމަދު އަބްސަން އަށް ލިބިފައިވާ ސިޓީއަކީ މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ލިޔުމެއް ނޫންކަމަށާއި، އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާކަމަށް ދާދާ ހައި އިން ބުނި ނަމަވެސް އެފަދަ ކަމެއް މިމައްސަލަ ތެރޭ ނުހިނގާކަމަށާއި، އަޙްމަދު އަބްސަން ދާދާ ހައި އިން އުނގެނުމަށް ފޮނުވި ބެޗަކީ ގެސްޓްހައުސްފައިވާކަން ބޮޑާއިރު، އެކުލެވިގެން ގެސްޓްހައުސްފައިވަނީ ސުޕަވައިޒަރުގެ ހުއްދައާއި ކަމަށެވެ.

12. އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާ ނުކުތާއާއި ގުޅިގެން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2019/SC-A/36 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުން ހަމައެކަނި އުނިކުރެވޭ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން ވަޒީފާ އަނބުރާ ދޫކުރާ ދުވަހާއި ހަމައަށް ވަޒީފާއިން އަރާކަށްކުރެވެން ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކުން އާމްދަނީއެއް ލިބިފައިވާ އެވަރެއް އުނިކުރެވޭނީ ކަމަށާއި، ހުކުމެއް މައްސަލައިގައި އަޙްމަދު އަބްސަން އެހެން ވަޒީފާއެއް އަދާކުރައްވަމުން ގެންދަވާތީ، ގެއްލުން ކުޑަކުރުމުގެ

ގޮތުން އަޙްމަދު އަޙްސަންގެ ފަރާތުން ވަރަށް އަވަހަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި، މައްސަލަ ހުށަހެޅިތާ އެއް އަހަރު ނުވަނީސް ޓްރައިބިއުނަލުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށެވެ.

ދެފަރާތުން އެދޭގޮތް:

13. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

(1) ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 107/VTR/2021 މައްސަލައިގެ ނިންމުމުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ވަޒީފާ އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރުމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ، ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުމަށް ހުރަސްއަޅާ ސަބަބުތަކަށް ރިޢާޔަތްނުކޮށް ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި ދެއްވައި، އެ ނިންމުމުގައި ވަޒީފާ އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރުމަށް ނިންމަވާފައިވާ ބައި ބާޠިލްކޮށްދެއްވައި؛

(2) ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 107/VTR/2021 މައްސަލައިގެ ނިންމުމުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ވަޒީފާ އަނބުރާ އިޢާދަކުރުމާ ހަމައަށް ވަޒީފާގައި ޙައްޤުވާ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ، މަދަނީ ދަޢްވާ ސާބިތުކުރުމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުޞޫލުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ނުވިކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި ދެއްވައި، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާ ގުޅިގެން ބަދަލުގެ ގޮތުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް ޙައްޤުވާ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، އެބައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ތަޙްވީލްކޮށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުން؛ މިއެވެ.[9]

---

[9] ވާދާ ހައި ގ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ފޯމުގެ ނަންބަރު 10- "އެދޭގޮތް"

14. އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 107/VTR/2021 މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ނިންމައި ދިނުމަށެވެ.[10]

ގޮތް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ސުވާލުތައް

15. ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފާއި ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، މިކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތީ އަންނަނިވި ސުވާލުތަކެވެ.

(1) މިމައްސަލައިގައި ވަޒީފާ އިޢާދަކޮށް އަނބުރާ ރުޖޫޢުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅޭ ބާވަތެއް އޮތްތޯ؟

(2) މުސާރައާއި އިނާޔަތް ނަގާދިފައިވަނީ ކަނޑައެޅިފައިވާ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްތޯ؟

ވަޒީފާ އިޢާދަކުރުމާ ގުޅުންހުރި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތައް

16. ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލައެއް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅާ ފަރާތަކަށް، ދިން ބާވަތްތަކުގެ ހައްލު ދިނުމުގެ ބާރު ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ދީފައިވެއެވެ. އެއީ: (1) އެ މުވައްޒަފަކު ކުރިން ހުރި ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ރުޖޫޢުކުރުން؛ ނުވަތަ (2) މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އަދާކުރަމުންދިޔަ ބާވަތުގެ ވަޒީފާއެއްގައި، ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ އެހެން ވަޒީފާއެއްގައި ބެހެއްޓުން؛ ނުވަތަ (3) ބަދަލު ދިނުން؛[11] **(ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާ އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. ޢާބިދު އަބްދުއްރަޙްމާން ޤަޟިއްޔާގެ 49 ވަނަ ޕެރެގްރާފް)**

17. ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާ މުވައްޒަފަކަށް ދެވިދާނެ އެންމެ އަސާސީ ހައްލަކީ އެ މުވައްޒަފަކު ވަކިކުރިއިރު އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢުކުރުންކަމާއި، މިތަނުގައި އަސާސީ ހައްލުގެ މާނައަކީ، އިސްތިސްނާއީ

---

[10] އަޙުމަދު އަނީސްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި "އިސްތިއުނާފީ ދައުވާގެ ޖަވާބު" ފޯމުގެ ނަންބަރު 5 "އެދޭގޮތް"

[11] 2018/SC-A/49

ބާވަތެއް ނެތްނަމަ އެ މުވައްޒަފަކު ވަކިކުރިއިރު އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުން ކަމާއި، ނުވަތަ އެނޫންވެސް އޭނާއާ އެކަށީގެންވާ ވަޒީފާއެއްގައި ބެހެއްޓުމަށާއި ނުވަތަ އެނޫންވެސް އޭނާއާ އެކަށީގެންވާ ވަޒީފާއެއްގައި ބެހެއްޓުމަށްކަމަށް؛[12] (ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. ޖާބިރު އަބްދުއްރަޙްމާން ޤަޟިއްޔާގެ 51 ވަނަ ޕެރެގްރާފް)

18. ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުމަށް ހުރަސް އަޅާފާނޭ ކަމަށް ބެލެވިދާނޭ ބައެއް ޙާލަތްތަކަކީ (1) އިޢާދަނުކުރެވޭނޭ މިންވަރަކަށް ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އިތުބާރު ގެއްލިފައިވުން؛ (2) އިޢާދަކުރެވޭއިރު އެދެމެދުގައި އެކަށީގެންވާ ވަރަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް ފާއިތުވެފައިވުން؛ (3) ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ ވިޔަފާރީގެ ހުރެބަބޮޑުމިން (4) ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ ވިޔަފާރީގެ ހާލަތު ގޯސްވެފައިވުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ވިޔަފާރިއަށް ބޮޑު ބަދަލެއް އައުމުގެ ސަބަބުން މުވައްޒަފަކު ބޭނުން ނުވުން؛[13] (ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. ޖާބިރު އަބްދުއްރަޙްމާން ޤަޟިއްޔާގެ 53 ވަނަ ޕެރެގްރާފް)

19. ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުމަކީ ބާރު އަޅާ ބައެއް ޙާލަތްތަކަކީ (1) މުވައްޒަފުގެ ދައިރު ސުލޫކީ އަމަލެއް، އެފަދަ ފުރަތަމަ އަމަލުކަމަށްވިޔަސް، އެ ހާލަތުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އަމަލުސަލާމަތުގެ އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އިޞްލާޙު ކުރުމަށް ދިނުމަށްފަހު ހާމަކުރެވޭނެ؛ (2) މުވައްޒަފުގެ ކުރި ގޮތާއި ހާލަތުގެ ސަބަބުން އެކަން ތަކުރާރުވެ ވަޒީފާއާ ގުޅުންހުރި މަސައްކަތް ކޮށްނުދެވޭ ވަރަށް ކަމަށްވުން؛ (3) މުވައްޒަފު ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަ ނުކުރެވޭނެ ސަބަބެއް، އެއީ ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ އެކަށީގެންވާ ހަމަޖެހުމެއް ކަމަށް ދޭހަވާ ހާލަތެއް؛[14] (ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. ޖާބިރު އަބްދުއްރަޙްމާން ޤަޟިއްޔާގެ 54 ވަނަ ޕެރެގްރާފް)

20. ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވަޒީފާގެ ގުޅުން ދެމެހެއްޓޭނެ މިންވަރުގެ އިތުބާރު ހުރިކަން ނުވަތަ ނެތްކަން ކަނޑައެޅޭނީ ކޮންމެ މަސައްކަތެއްގައިވެސް ހިނގި އަދި އެ މަސައްކަތެއްގެ ބާވަތާ

---

[12] 2018/SC-A/49

[13] އިބިދް

[14] އިބިދް

ހާއްސަ ޙާލަތްތައް ވަޒަންކޮށްގެން ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ރުޖޫޢުކުރުވާނީތޯ ނުވަތަ ބަދަލުދިނުމަށް އަމުރުކުރާނީތޯ ކަނޑައެޅުމުގައި އެ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ހާއްސަ ޙާލަތްތަކާއި ކަންކަން ޓްރައިބިއުނަލުން ނުވަތަ ކޯޓުން ވަޒަންކުރަންވާނެކަމަށާއި، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން އެ ބާރު ބޭނުމުގެ ޙަޤީޤަތް ވަރަށް ފަރުވާތެރިކަމާއެކު ވަޒަންކޮށް، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން އެ ބާރު ބޭނުންކުރީ ހަމަތަކާ މުޅިން ދުރުވެގެން، ހަރުދަނާ ސަބަބުތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެން ބާރު ބޭނުމުގައި ބަލަންވާން؛[15] (ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. ޒާހިދު އަބްދުއްރަޙްމާން ޤަޟިއްޔާގެ 49 ވަނަ ޕެރެގްރާފް އަދި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ ވ. ފާތިމަތު މަރިޔާ ޢަޒާމް ޤަޟިއްޔާގެ 38 ވަނަ ޕެރެގްރާފް)

21. އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާ ކަމަށް ބުނުމުގައި، ދެ ފަރާތުގެ ގުޅުމުގައި އޮންނަންޖެހޭ އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާ ކަމުގައި ދައްކުވައިދޭ ހާލު ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން އިސްބާތު ގޮތެއްގައި ސާބިތުކޮށްދިނުން ޖެހޭނެކަމަށާއި، އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާ ކަމުގައި ބުނުމުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މުވައްޒަފު ކަންކުރި ގޮތުން ވަޒީފާ ދިން ފަރާތުގެ ތުހުމަތުކަން ބަދުނިޔަތުން އެއްވެސް އަސަރެއް ހިނގާފައިވާ ކަމަށް ބަޔާންކުރެވޭކަން،[16] (ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އާމިނަތު އަޒީޒް ހުސައިން ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤަޟިއްޔާގެ 22 ވަނަ ޕެރެގްރާފް)

22. އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާކަމީ ބުނުމުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ސަބަބުގެ ބޭރުން މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާ ގުޅުން ކުރުވާ އަމަލުތަކާ ވެސް ދިމާއަށްކުރެވިފައިވާކަން؛[17] (ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ކުރައިން ކޮމިޝަނަރ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އަބްދުﷲ އާރިފް އަދި އިތުރު 21 ފަރާތެއް ޤަޟިއްޔާގައި ތަޠްބީޤުކޮށްފައި)

އުސޫލުތައް މައްސަލައަށް ތަޠްބީޤުކުރުން

23. މިމައްސަލައިގައި މައްސޫރި އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރުމާ ކަމަށް ޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމާފައިވަނީ ދިރާސާގެ ބާރަތް މުޤައްދިމާގައި އަސްލަށް ސާބިތުކޮށްދީފައިވޭ. އެކަކީ މިނިސްޓްރީގައި

---

[15] 2018/SC-A/49 އަދި 2017/SC-A/14

[16] [2021] SC 35

[17] [2021] SC 15

ޠަޢުނުކޮށްފައިވެއެވެ. މިއިސްތިއުނާފުގައި ވަޒީފާ އަނބުރާ އިޢާދަނުކުރެވޭނެކަމަށް ބުނެ ޠަޢުނުކޮށްފައިވަނީ، މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތުން ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފެވެ.

24.މިމައްސަލަ ވަޒީފާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލް މަރުޙަލާގައި ހިނގިއިރު، ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާންތަކާއި ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބެލުމުން، މުޅި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން މަސައްކަތްކޮށްފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރަން ޖެހުނީ ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގައި މަސައްކަތަށް ފެންވަރުކުޑަވުމާއި، ވަޒީފާގެ ވަގުތަށް ކަން ނުހިފުމާއި، ވަޒީފާގެ ވަގުތުގައި ސައިޓުގައި ނުހުރުމުގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވެފައިވާ ދަތިތަކާއި ގުޅިގެން ނަސޭހަތްތެރިވެފައި ވީނަމަވެސް އިސްލާޙުވުމަކަށް ނުވާތީ އާއި، ކުންފުނީގެ ހާލަތު [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާން ނުކުރެވުން ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފެވެ.

25.މިކަންތައްތަކާ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް ދެވުނު ނޯޓިސްގައިވެސް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކެވެ. އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާކަމީ ބެލުމުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ސަބަބުގެ ބޭރުން މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތައި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާ ފަރާތުން ކުރުމަށް އަމަލުކުރަންޖެހޭ ޤަވާޢިދުތަކަށް[18] ކަން އަންގައިދެ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނިންމުމުގެ 8.7 އިން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ސަސްޕެންޑް ކުރެވިފައިވާކަން އަނގަބަހުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅި ޝަކުވާގެ ބަޔަކީ ބެލުމުންވެސް ސަސްޕެންޝަނާ [illegible] ނުހިމެނޭ ޝަކުވާއާ [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ލިޔެކިޔުންތަކާއި [illegible] ބަޔާންތަކަށް ބަލާއިރު، ވަޒީފާ އިޢާދަކުރިނަމަވެސް، ހަމަޖެހިގެން ވަޒީފާ އަދާ ނުކުރެވޭނެ މިންވަރަކަށް ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އިތުބާރުގެއްލިފައިވާކަން [illegible] މިންގަނޑުން ސާބިތުވާކަމުގައި ބެލެވެއެވެ.

---

[18] [2021] SC 15

ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުން ބަދަލު ނަގައިދިނުމާ ގުޅޭ ފަންނީ އުޞޫލުތައް

26. ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ރުޖޫޢުކުރަން ޓްރައިބިއުނަލުން ނުވަތަ ކޯޓުން އަމުރުކުރާއިރު، އެ މުވައްޒަފަކަށް އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ގެއްލިފައިވާ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ޓްރައިބިއުނަލުން ނުވަތަ ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ދޭން އަމުރު ކުރުމަކީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[19]ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތަށް އެ މުވައްޒަފެއްގެ ވަޒީފާ ދެމިގެންދާކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް؛[20] (ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. ޢާބިދު އަބްދުއްރަޙްމާން ޤަޟިއްޔާގެ 61 ވަނަ ޕެރެގްރާފު)

27. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[21]ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން އަލުން ވަޒީފާގައި ބެހެއްޓުމުގެ އިތުރުން، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[22]ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނާ ބަދަލު ދިނުމަށްވެސް ޖެހޭކަމަށް؛[23] (ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުސައިން ނަޒީރު ވ. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ޤަޟިއްޔާގެ 34 ވަނަ ޕެރެގްރާފު)

28. ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ސަބަބުން މުވައްޒަފަކަށް ގެއްލިފައިވާ އާމްދަނީ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި އެގޮތަށް ނަގައި ދިނުމަކީ، ކޯޓުތަކުން ޤަބޫލުކުރާ ޤާނޫނީ އުޞޫލެއް، އަދި އެފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި ނަގައިދޭނެ މިންވަރު ކަނޑައަޅަނީ ޓްރައިބިއުނަލުން ނުވަތަ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުންނެވެ؛[24] (ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. ޢާބިދު އަބްދުއްރަޙްމާން ޤަޟިއްޔާގެ 61 ޕެރެގްރާފާއި މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. އަސްލަމް ވަޙީދު ޤަޟިއްޔާގެ 34 ވަނަ ޕެރެގްރާފު)

29. ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުން ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންވީ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި (1) އަދާކުރި ވަޒީފާގެ ބާވަތް؛ (2) ވަޒީފާގައި ހޭދަކުރި މުއްދަތު؛ (3) ވަކިކުރެވުނުއިރު ލިބެމުންދިޔަ މުސާރަ އާއި

---

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[20] 2018/SC-A/49

[21] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[22] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[23] 2019/SC-A/22

[24] 2018/SC-A/49 އަދި 2019/SC-A/36

ނިސާބަށް؛ (4) ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ ބޭއިންސާފު އަމަލުތަކަށް ހުރި ގޮތް؛ (5) މުވައްޒަފުގެ އުމުރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެހެން ވަޒީފާއެއް އަދާކުރުވިދާނެ ކަން ނުވަތަ ނޫންކަން؛ (6) ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މުވައްޒަފުގެ ނުރަނގަޅު ބިއްސާއެއް ނުވަތަ އިހުމާލެއް އޮތްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން؛ (7) ގެއްލުން ކުޑަކުރުމުގެ ގޮތުން މުވައްޒަފު އެޅި ފިޔަވަޅުތަކާއި އާމްދަނީ ހޯދުމުގެ ގޮތުން ކޮށްފައިވާ ކަންކަން؛ (8) ނަގައިދޭ ބަދަލުގެ ސަބަބުން ނުހައްޤު މުއްސަނދިކަމެއް ލިބޭކަން ނުވަތަ ނޫންކަން؛ (9) ލިބެމުންދިޔަ މުސާރަ އާއި އިނާޔަތްތަކުގެ މައްޗަށް އެކަނި ބަލައި ބަދަލުގެ މިންވަރު ހިސާބު ކުރުމުގެ އިތުރުން، އިތުރު ބަދަލެއް ނަގާދޭންޖެހޭކަން ނުވަތަ ނޫންކަން؛[25] (ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. އަސްލާމް ވަހީދު އަދި ޢަލީ ވަހީދު ވ. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ ޤަޟިއްޔާގެ 21 ވަނަ ޕެރެގްރާފް)

30. ބުނެވުނު ކަންކަމުގެ އިތުރުން، (10) ވަޒީފާ އަދާ ކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ސަބަބުން އޭނާގެ އަބުރަށް ގެއްލުން ލިބުމާއި، އޭގެ ސަބަބުން ވަޒީފާ އަދާ ކުރާ ފަރާތަށް އެހެން ވަޒީފާއެއް ލިބުމަށް ނުވަތަ ވަކި ފަންނެއްގެ މަސައްކަތެއް ކުރުމަށް ހުރަސް އެޅިފައިވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލަންވާނެކަމަށް؛[26] (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރު އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މުޙައްމަދު ނަޒީމް ވ. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ޤަޟިއްޔާގެ 37 ވަނަ ޕެރެގްރާފް)

31. ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުވުން ޙާލަތުގައި މުވައްޒަފަށް ލިބިފައިވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި އެއްވެސް ގޮތަކަށް ސާބިތުވާ ޙާލަތުގައި 01 (އެކެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތް ނަގައިދިނުމަށް، މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ދަމަހައްޓަމުންދާ ހަމައެވެ. (ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ދިވެހި ދައުލަތް (ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް) ވ. އާއިޝަތު ރަޝީދާ[27] ޤަޟިއްޔާގެ 26 ވަނަ ޕެރެގްރާފް)

---

[25] 2019/SC-A/36 އަދި 2019/SC-A/27

[26] 2019/SC-A/30

[27] [2025] SC 25

ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމާ ގުޅޭ އުސޫލުތައް މިމައްސަލައަށް ތަތްބީޤުކުރުން

32· މިއިސްތިއުނާފުގައި މާލާ ރައި ގެ ފަރާތުން އުފައްދާ ބަހުސްތަކީ، ވަޒީފާ އަނބުރާ ރުޖޫޢަ ކުރުމާއި ދެމެދު ހިނގާ މުޅި މުއްދަތަށް ބަދަލު ދިނުމަށް، ކޮންމެހެން ލާޒިމު ކަމެއް ނޫން ކަމާއި، ލިބޭ ގެއްލުން ކުޑަކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފުވި ފަރާތް ނޫން އަނެއް ފަރާތުގެ މައްޗަށް ވެސް އޮތް މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމާއި، ވަޒީފާ އަލުން ދިނުމާ ދެމެދު ހިނގާފައިވާ މުއްދަތުގެ މުސާރައާއި، އިނާޔަތް ދިނުމަށް އަމުރު ކުރުމުގައި، އެ މުވައްޒަފު ބާއިންސާފު މުއްސަނދިކުރުމެއް ގޮތަށް އަމުރު ކުރުމަކީ، އިންސާފުވެރި ގޮތެއް ނޫން ކަމާއި، ހާއްސަކޮށް އެ މީހަކު އެހެން ވަޒީފާއެއް އަދާ ކޮށް ނުވަތަ އެހެނިހެން ވެސް ގޮތަކުން އާމްދަނީއެއް ހޯދަމުން ގޮސްފައި ވާނަމަ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމުގައި އެކަންކަމަށް ރިޢާޔަތް ކުރަން ވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށެވެ.

33· އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން، މި މައްސަލައިގައި އަރުސަނއަށް ލިބެމުންދިޔަ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ކަނޑައެޅޭނެ ގޮތެއް ނެތުމުން، ބަދަލުގެ ގޮތުގައި މުސާރައާއި އިނާޔަތުގެ ގޮތުގައި ލިބެންޖެހޭ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، މައްސަލަ ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށް ފޮނުވުމެވެ.

ނިންމާ ފެންނަ ގޮތް

34· އިސްވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް ބަލައިގެން ޙުކުމުން؛

(1) ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 107/VTR/2021 މައްސަލައިގެ ނިންމުމުގައި އަރުސަން މުސާރައަށް ވަޒީފާ އަނބުރާ ރުޖޫޢަކޮށްދިނުމަށާއި، އަދި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ވަޒީފާ އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރުމާ ހަމައަށް މުސާރައާއި އިނާޔަތް ދިނުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައި ބާތިލްކުރީ؛ އަދި

(2) އަޙްމަދު އަޙްސަން މޫސާއަށް ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ލިބިދޭންޖެހޭ މުސާރައާއި އިނާޔަތް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން، މިމައްސަލަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ތަޙުވީލުކުރުމަށް ނިންމަން ފާސްވިއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ދީބާނާޖް ފަހުމީގެ ރައުޔު:

35. ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްޒީނާގެ ރައުޔަށް އަޅުގަން ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޢަދީލް މޫސާގެ ރައުޔު:

36. ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްޒީނާގެ ރައުޔަށް އަޅުގަން ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތް ބަޔާންކޮށްދިނުން

37. މިޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ހުކުމްކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ބައެއް މައްސަލައިގެ ހަސްމުކުރުމަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އާންމު އުޞޫލުތަކުގެ ގޮތުން[28] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުން ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.[29] މި އުޞޫލުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ހަވާލުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް ހަވާލުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.[30] އެހެނަސް، ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީއަށް ބޭނުންކޮށްފައި އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[31]

---

[28] މިކަމުގައި ދެވޭ އިސްތިސްނާ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރެއެވެ.

[29] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[30] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[31] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 107/VTR/2021 މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް މާލެ ހައި ރައިޒިންގ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް؛

(1) ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 107/VTR/2021 މައްސަލައިގެ ނިންމުމުގައި ރ.ރަސްގެތީމު، މައިޒާންދޮރުގެ އަޙްމަދު އަހްސަން މޫސާއަށް ވަޒީފާ އަނބުރާ ރުޖޫޢުކޮށްދިނުމަށާއި، އެފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ވަޒީފާ އަނބުރާ ރުޖޫޢުކުރުމާއި ހަމައަށް މުސާރައާއި އިނާޔަތް ދިނުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައި ބާތިލުކޮށް؛ އަދި

(2) އަޙްމަދު އަހްސަން މޫސާއަށް ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ލިބިދޭންޖެހޭ މުސާރައާއި އިނާޔަތް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، މިމައްސަލަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ތަބްލީޣުކުރުމަށް، މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ދީބާނާޒް ފަހުމީ
ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްހީޒާ
ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ޖަމީލް މޫސާ
(ރިޔާސަތު)